

Ympäristönsuojelu- ja ohjaus -yksikön lausunto kaupunginkansliale Lauttasaari-seuran aloitteesta liittää Ulko-Hattu Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan ja rauhoittaa luonnonsuojelulla suojellut merenrantaniityt liikkumiselta

HEL 2020-006818 T 11 01 04

Ympäristönsuojelu- ja ohjaus -yksikkö kiittää Lauttasaari-seuraa aloitteesta ja puoltaa Ulko-Hatun ottamista mukaan Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan sekä suojeltujen merenrantaniittyjen rauhoittamista liikkumiselta.

Ulko-Hatun perustaminen luonnonsuojelualueeksi ja maihinnousukielto parantaisivat todennäköisesti merkittävästi lintujen pesimätulosta luodolla. Luonnonsuojelulla suojellut merenrantaniityt ovat tallautuneita ja kasvillisuudeltaan muuttuneita. Kulkemisen väheneminen niityillä antaa kasvillisuudelle mahdollisuuden elpyä.

Ympäristönsuojelu- ja ohjaus -yksikkö puoltaa myös alueen luonnosta kertovien opastaulujen tekemistä. Rantaniittyjen laajentaminen riippuu siitä, täyttävätkö uudet alueet luontotyypeille asetetut kriteerit luonnonsuojelulain 29§:n ja luonnonsuojeluasetuksen 10§:n mukaan.

Ulko-Hatun perustaminen luonnonsuojelualueeksi

Ulko-Hattu on keväällä 2020 tehdyssä Helsingin tärkeiden lintualueiden arvioinnissa listattu II-luokan tärkeäksi lintualueeksi. Tämän lausunnon valmistelun yhteydessä Suomen ympäristökeskuksen SYKEN asiantuntijat pitivät Ulko-Hattua linnustollisesti merkittävänä. Heidän näkemyksensä mukaan alueella on pieneksi luodoksi yllättävän monipuolinen linnusto. Samaa toteaa Helsingin saaristolinnuston laskentaa vuosikymmenien ajan toteuttanut laskija, joka kirjoittaa: ”Se on edelleen sika hyvä luoto”. Laskijan mukaan alueella pesivät suhteellisen isot kala- lokki- sekä kala- ja lapintiirakoloniat, räyskä, tylli ja meriharakka. SYKEN asiantuntija korosti, että luonnonsuojelualueen perustamisen myötä luodolle asetettava pesimäaikainen maihinnousukielto olisi erityisen tärkeä juuri tällä luodolla, koska virkistyskäytön aiheuttama tahaton häirintä on suurta. Maihinnousukiellon ansiosta lintujen pesimätulos todennäköisesti paranisi merkittävästi.

Mikäli Ulko-Hatusta tulee luonnonsuojelualue, sille tulee tehdä hoito- ja käyttösuunnitelma sekä mahdollisesti luontoselvityksiä. Alueelta on jo olemassa kattavat linnustolaskentatiedot.

Merenrantaniittyjen rauhoittaminen liikkumiselta

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiympäristö@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2 A
Helsinki 79

Puhelin
93101635
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

Vattuniemen ja Särkiniemen merenrantaniityt ovat Uudenmaan ympäristökeskuksen, nykyisen ELY-keskuksen, vuonna 1999 rajaamia luonnonsuojelulain 29§:n mukaisia suojeltuja luontotyyppejä. Luonnonsuojelulain luontotyypit ovat harvinaisia ja usein pienialaisia kohteita. Rajauspäätöksen jälkeen alueita ei saa muuttaa niin, että alueen ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu. Molempien merenrantaniittyjen rajauspäätöksien mukaan alueilla on kiellettyä mm. luontaisen kasvillisuuden poistaminen, hävittäminen ja vahingoittaminen sekä maastopyöräily.

Nykyisin molempien merenrantaniittyjen kasvillisuus on kulkemisen vuoksi tallautunut, kulunut ja muuttunut. Alueiden merkitseminen maastoon kevyin aidoin ohjaa kulkua pois niityltä, jolloin kasvillisuus saa mahdollisuuden elpyä. On kuitenkin huomattava, että kasvillisuuden muuttumiseen saattaa vaikuttaa osaltaan myös esim. ilmalaskeuman aiheuttama rehevöityminen.

Molemmille merenrantaniityille tulee tehdä uusi kasvillisuusinventointi, jossa päivitetään yli 20 vuotta vanhat tiedot, joiden pohjalta silloinen Uudenmaan ympäristökeskus teki rajauspäätökset. Alueille tulee tehdä myös hoitosuunnitelmat, jossa määritetään kasvillisuuden toipumisen vaatimia toimia. Inventointiin tulee sisällyttää niittyjen ympäristö etenkin Vattuniemen niityn etelä- ja itäpuolella, jossa seuran mukaan kasvaa harvinaisia kasveja. Päätöksen luontotyyppien rajaamisesta tekee ELY-keskus. Inventoinnista saa myös tietoa alueen luonnosta kertovien opastaulujen laatimista varten.

Virkistyskäyttö

Mikäli Ulko-Hatusta tulee luonnonsuojelualue ja merenrantaniityt aidaataan, tulee hoitoa suunniteltaessa huomioida virkistyskäytön jatkuminen.

Ulko-Hatussa käy huhtikuussa siiankalastajia. Kalastajat ajavat luodolle kumiveneellä, ja heitä on ilmeisesti hyvin vähän. Valtaosa kalastajista kalastaa Lauttasaaren rannoilla. Maihinnousukiellon asettaminen Ulko-Hattuun lintujen pesimäajaksi 1.4.-15.8. ei siten merkittävästi haittaisi siian kalastusta Lauttasaarella, vaan kalastuspaikkoja löytyy muualtakin. Lauttasaaren rannan kalastajista huomattava osa suosii kallioisia ja soraisia rantoja, joten pehmeäpohjaisten merenrantaniittyjen aitaaminen ei myöskään merkittävästi vähennä kalastuspaikkojen määrää.

Melojat rantautuvat yleisesti Ulko-Hattuun. Melojat rantautuvat myös Ulko-Hatun vieressä 150-200 metrin päässä sijaitsevalle Sisä-Hattu-luodolle. Vaikka Ulko-Hattuun tulisi maihinnousukiello, melojilla säilyy kuitenkin maihinnousupaikka Sisä-Hatussa. Myös melominen Ulko- ja Sisä-Hatun välisellä vesialueella on edelleen mahdollista, vaikka Ulko-Hatun ympärille tulisi usein käytetty 25 m leveä suoja-alue, jolla liikku-

minen on kielletty. Melojien harrastusmahdollisuudet säilyvät alueella, vaikka Ulko-Hatusta tulisi luonnonsuojelualue.

Lauttasaaren rannoilla on runsaasti kävelyreittejä ja polkuja, joten rantaniittyjen aitaaminen ei heikennä merkittävästi mahdollisuuksia liikkua rannoilla.

Kaavatilanne

Ulko-Hattu sijaitsee alueella, jolla ei ole asemakaavaa.

Merenrantaniityt sijaitsevat asemakaavassa 10360 VL- eli lähivirkistysalueella. Särkiniemen merenrantaniitty sijaitsee Särkiniemen ja Vattuniemen merenrantaniitty Veijarivuorenpuiston muinaisjäännöksen alueella. Muinaisjäännöksillä rantaniittyjen läheisyydessä sijaitsee useita 1800-luvun lopun tykkipattereita. Muinaisjäännökset ovat muinaismuistolailla suojeltuja.

Esittelijän perustelut

Lauttasaari-Seura on 23.4.2020 tehnyt aloitteen, jossa esitetään Ulko-Hatun ottamista mukaan Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan ja mairinnousukiellon asettamista. Näin voitaisiin suojella luodon monipuolinen pesimälinnusto, joka häiriintyy virkistyskäytön seurauksena. Huhtikuusta kesään ajoittuva häirintä on luonnonsuojelulain vastaista, mutta tahatonta.

Lauttasaari-seura toteaa myös, että Vattuniemen ja Särkiniemen luonnonsuojelulla suojelluista rantaniityistä on tullut ulkoilu-, kalastus- ja koiranulkoilutusalueita. Tämän vuoksi linnut ovat joutuneet siirtymän muualle ja alkuperäinen suojeltu kasvillisuus on kärsinyt. Seura esittää, että merenrantaniityt merkitään maastoon kevyin aitauksin ja rauhoitetaan liikkumiselta. Seura toivoo myös, että alueille tulisi suojelusta kertovia opastauluja samaan tapaan kuin Harakan saarella. Lisäksi seura toivoo, että tarkastellaan Vattuniemen merenrantaniityn laajentamista, sillä niityn etelä- ja itäpuolella kasvaa harvinaisia kasveja.

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Johanna Af Hällström
va. yksikön päällikkö